

Onderzoekscommissieleden:  
Mr. dr. M. (Marten) Oosting (voorzitter)  
Mr. F.G. (Frans) Bauduin  
Mr. J.W. (Jaap) van den Berge

Onderzoekssecretariaat:  
Dr. H.P.M. (Bert) Kreemers (secretaris)  
Mevrouw dr. M.K. (Meyken) Houppermans  
Mevrouw A.L. (Sandra Tammes)

Gesprek met de heer drs. S.A. (Stef) Blok  
Minister voor Wonen en Rijksdienst en voormalig waarnemend minister van  
Veiligheid en Justitie

Datum gesprek: 10 maart 2016 om 13.00 uur

Aanwezig namens de Onderzoekscommissie:  
De heren Oosting, Bauduin, Van den Berge.

Aanwezig namens het Onderzoekssecretariaat:  
De heer Kreemers, mevrouw Houppermans

Verslaglegging: mevrouw Van Agten

*De ministerraad heeft ingestemd met het verzoek van de Tweede Kamer dat de verslagen van de gesprekken met de zittende bewindslieden openbaar worden met het verschijnen van het rapport van de commissie.*

## 1.

De heer Oosting heet minister Blok van harte welkom en leidt het eerste gespreksonderwerp in. De Onderzoekscommissie verwijst naar het memo van 10 maart 2015 van SSC-ICT met de feitenreconstructie van de zoektocht naar de tapes in 2014 en 2015. Dit memo is niet in het bezit gekomen van de Onderzoekscommissie voor haar eerdere onderzoek, was dit wel gebeurd was de Onderzoekscommissie vanzelf op het spoor gekomen dat de informatie in de Kamerbrief niet juist was. Ook de e-mailwisseling uit 2014 die door *Nieuwsuur* in januari van dit jaar naar buiten is gebracht, is de Onderzoekscommissie niet ter hand gesteld. Op 9 maart 2015 werd de heer Blok geïnformeerd over het feit dat de schermprint op zondagavond 8 maart werd gevonden. Op 10 maart werd het memo opgesteld en is het door mevrouw Roos zowel aan de secretaris-generaal van BZK als aan de heer Blok overhandigd. De heer Blok zegt hierover het volgende. Hij herinnert zich dat mevrouw Roos hem heeft gemeld dat zij door de mensen van SSC-ICT voor [het ministerie van] Veiligheid en Justitie een tijdlijn had laten maken van de acties die zijn ondernomen in de zoektocht naar het bonnetje. Zij gaf daarbij aan dat zij die tijdlijn aan mevrouw Stolk had overhandigd, zodat het gebruikt kon worden bij het onderzoek. Mevrouw Roos heeft het memo op woensdag 11 maart 2015 op het bureau van de secretaresse

van de heer Blok gelegd. Hij heeft het schuin doorgelopen (“niet meer dan dertig seconden”) en heeft geconstateerd dat het een uitgebreid feitenrelaas was. Hoe essentieel kon hij niet beoordelen, enerzijds omdat hij nooit betrokken was geweest bij naspeuringen rond de Teeven-deal, anderzijds omdat het een ambtelijke notitie was die persoonsnamen en afkortingen betrof waarbij hij echt een toelichting nodig had. Zijn interpretatie was dat het goed was dat het memo werd opgesteld en ook goed dat het naar de plaatsvervangend SG van het ministerie van Veiligheid en Justitie ging omdat hij toen wist dat er een onderzoek zou komen. Dat is de enige overweging die hij erbij gehad heeft. Op het moment dat de heer Blok het memo zag, lag het al bij het ministerie van Veiligheid en Justitie. Hij ontving het memo als minister voor Wonen en Rijksdienst, hoewel hij toen ook waarnemend minister van Veiligheid en Justitie was.

## 2.

Hij heeft als waarnemend minister van Veiligheid en Justitie niet nader gesproken over de zoektocht waar het memo betrekking op had. Zijn afweging was dat hij slechts voor een afzienbare periode -die nodig was om een opvolger te vinden- waarnemend minister was. In die periode ging hij doen wat hij persé moest doen, hetgeen overigens ook ongelooflijk veel was. Omdat hij wist dat er al een onderzoek plaats zou vinden, lag het niet op zijn weg om met zijn ‘volkomen vol geramde’ agenda daar nog eens uitgebreid studie naar te doen. Het was aldus de heer Blok goed dat het bij de plaatsvervangend secretaris-generaal terecht was gekomen. Hij heeft er niet bij stilgestaan waarom het memo aan mevrouw Stolk werd overhandigd en niet aan de secretaris-generaal de heer Cloo. De plaatsvervangend secretaris-generaal heeft de bedrijfsvoering als aandachtsgebied, dus op dat moment leek het hem volkomen logisch. Hij hoort nu van de Onderzoekscommissie voor het eerst dat het memo alleen in hard-copy werd overhandigd en niet digitaal.

## 3.

Na de uitzending van *Nieuwsuur* van 25 januari 2016 ontstond bij BZK het gevoel dat er iets niet klopte. Er lag immers een memo met de feitenreconstructie en het leek er op dat dit niet bij de leiding van het ministerie van Veiligheid en Justitie was doorgedrongen, maar ook niet bij de Onderzoekscommissie Oosting I. Het eerste moment dat dit bij de heer Blok ter sprake kwam was toen de heer Van der Steur hem belde -de precieze datum weet hij niet- met de mededeling dat er een memo door ‘zijn’ mensen aan de ambtelijke leiding van het ministerie van Veiligheid en Justitie is gestuurd en of hij daar van wist. De heer Blok heeft toen geantwoord dat

het hem niets zei, maar de volgende ochtend informeerde hij bij mevrouw Roos en die lichtte hem in over het memo dat zij 11 maart 2015 bij hem achter liet ('weet je nog?'). Hij heeft het memo nog eens opgevraagd, constateerde dat de inhoud voor hem nog net zo onbegrijpelijk was als de eerste keer, maar hij herinnerde zich toen wel dat hij het memo dertig seconden had ingezien. Toen de heer Van der Steur belde, wist die kennelijk dat er zo'n memo was. De heer Blok weet niet hoe de heer Van der Steur hierop werd geattendeerd.

De Onderzoekscommissie betreurt het dat dit document niet aan hen is overhandigd, omdat het onderzoek dan een andere wending zou hebben gekregen. De routing van dit document is dan ook onderwerp van nader onderzoek. Het memo is overhandigd aan mevrouw Stolk, die het heeft overhandigd aan de heer Cloo. De heer Cloo heeft dat bevestigd, maar stelde ook het document aan haar te hebben teruggegeven. Daarna loopt het spoor vooralsnog dood. Aldus de Onderzoekscommissie.

#### 4.

De Onderzoekscommissie informeert hoe de heer Blok de leiding van het departement aantrof toen hij binnenkwam. Dat was ontredder, zo stelt de heer Blok. Hij heeft toen iedere ochtend met alle directeuren-generaal een ochtendronde gedaan, dat deed hij al met de directeuren-generaal van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en dat heeft hij bij het ministerie van Veiligheid en Justitie ingesteld. Zo konden de directeuren-generaal wisselen wat er speelde, wat iedereen moest weten en wat er gedaan moest worden. Voorts heeft hij meteen individuele gesprekken ingeboekt met de directeuren-generaal en de secretaris-generaal om te horen wat zij van hem verwachtten in de schaarse tijd van zijn tijdelijk ministerschap en ook om te horen wat hun analyse was van hetgeen was misgegaan. Ten derde heeft hij in overleg met de secretaris-generaal besloten dat hij terug zou treden als Secretaris Generaal. Dit besluit doet niet af aan de individuele kwaliteit van betreffend persoon, maar was gebaseerd op de slechte chemie binnen het leidinggevende team. Dat was de heer Blok overigens al eerder bekend omdat hij als minister voor Wonen en Rijksdienst ook verantwoordelijk is voor de ABD (Algemene Bestuursdienst). Hij had dus ook voldoende voorinformatie.

#### 5.

De Onderzoekscommissie zoekt een verklaring voor het gegeven dat klaarblijkelijk in 2014 is gestopt met zoeken in de ICT-systemen. Toen *Nieuwsuur* de geanonimiseerde mails naar buiten bracht viel de term doofpot. Er zijn echter ook andere hypotheses

mogelijk, zoals de door de heer Blok aangehaalde slechte chemie. De Onderzoekscommissie vraagt naar de mening van de heer Blok.

De heer Blok zet uiteen dat hij de situatie dermate ernstig inschatte dat hij het terugtreden van de secretaris-generaal juist achtte. Hij kreeg sinds hij verantwoordelijk werd voor de ABD aanhoudend signalen dat het niet goed ging in de top van Veiligheid en Justitie. Als het niet goed gaat in de top van welke organisatie ook, is de kans op fouten groter. De heer Blok zegt geen één-op-één relatie te kunnen leggen tussen hetgeen er in deze casus is gebeurd en de moeizame chemie in de ambtelijke top, maar de situatie was dermate moeilijk dat hij vond dat hij moest ingrijpen. Hierbij benadrukt de heer Blok dat het niet om de individuele personen ging, maar om de combinatie.

*Nieuwsuur* heeft op basis van het feit dat er een stopopdracht is gegeven de term doofpot geuit. Gevraagd naar de plausibiliteit van die uiting stelt de heer Blok dat hij niet zo van de complot theorieën is. Als er ergens iets fout gaat, gaat hij veeleer uit van onhandigheid of onoplettendheid. Elk ministerie heeft absoluut zijn eigen cultuur en dat kan er ook mee te maken hebben. Het ministerie van Veiligheid en Justitie is formeel, hiërarchisch en voorzichtig. Dit zijn aldus de heer Blok zijn eigen context observaties.

-0-